Prof. dr. Jasminka Ledić, emerita

Obraćanje na svečanosti dodjele Nagrade Zaklade Sveučilišta u Rijeci

Aula magna, 17.11.2026.

Poštovani uvaženi predstavnici Sveučilišta i zajednice, dragi dobitnici nagrada, kolegice i kolege, dragi prijatelji i obitelji,

prije svega, uime svih nas koji danas primamo nagrade Zaklade Sveučilišta u Rijeci, od srca zahvaljujem Zakladi na ovom priznanju i povjerenju. Hvala onima koji su prepoznali naš rad i predložili nas, hvala našim studentima i suradnicima, i hvala našim obiteljima – našem tihom osloncu bez kojeg svega ovoga ne bi bilo.

Presretna sam zbog nagrade koja mi je dodijeljena. Na našem sam riječkom Sveučilištu, na mom dragom Filozofskom fakutetu, provela 43 godine. Tu sam studirala, magistrirala, doktorirala i radila do mirovine – pravi primjer akademske zatvorenosti o kojoj se danas toliko govori.

Kada razgovaram sa svojim akademskim prijateljicama o svijetu oko nas, često se pitamo jesmo li poput onih dvaju staraca na balkonu u *Muppet Showu* koji samo gunđaju i kritiziraju normalne generacijske mijene jer im se teško prilagođavaju. Ili je ovo što živimo posljednjih godina ipak suštinski drugačije? Kroz povijest su ljudi izumili kotač, pismo, tiskarski i parni stroj, uveli električnu struju. Ipak, nijedna od tih promjena nije se dogodila ovolikom brzinom i nijedna nije ovako duboko zadirala u sam način na koji mislimo, učimo i donosimo odluke.

U protekla četiri desetljeća svjedočila sam tektonskim pomacima. Kada sam bila mlada asistentica, telefon u stanu bio je privilegija, a imali smo i telefonske dvojnike – moji mladi kolege vjerojatno ni ne znaju što je to. Nije bilo fotokopirnih aparata, nego smo vrtjeli šapirografe i matrice. A e-mail? Kakav je divan *serendipity* – a to mi je jedna od najdražih riječi – to što je upravo na današnji dan, 17. studenoga 1992., uspostavljena prva stalna internetska veza u Hrvatskoj! Kada sam se u veljači 1995. vratila s

Fulbrightove stipendije, na koju sam otišla sa suprugom i šestomjesečnom bebom, odlazila sam u Sveučilišnu knjižnicu slati mailove preko onog krčavog modema. To je tada bilo jedino moguće.

Taj vrtoglavi tempo donio nam je čudesne mogućnosti, ali i veliku kušnju: brzina nam je počela zamjenjivati dubinu, a dostupnost informacija mudrost. Priznat ću vam da sam svojedobno naivno, gotovo utopistički, vjerovala da će znanje nadohvat ruke u svakom trenutku otvoriti nova vrata prosvjetiteljskoj ideji. Danas vidim da se to nije dogodilo. Naprotiv, svjedočimo svijetu podjela, populizma i glasnog, samouvjerenog neznanja koje postaje opasno jer najlakše otvara vrata manipulaciji. Zato danas više nego ikada moramo oživjeti ono staro kantovsko geslo *sapere aude* – usuditi se znati i služiti se vlastitim razumom.

No u ovakvom trenutku moramo imati snage pogledati i u vlastito ogledalo. Relativizacija znanja nije nastala samo izvan sveučilišnih zidova; dio odgovornosti je i na nama. Prečesto smo se zatvarali u svoje uske akademske krugove i pristajali na utrku za brojkama i kvantitativnim pokazateljima, dok smo javni prostor prepuštali površnosti. A sveučilište nije tek servis za tržište rada niti tvornica diploma. Naša je dužnost odgajati ne samo dobre stručnjake, nego slobodne, kritične ljude koji će znati braniti javno dobro i neće šutjeti kada su ugrožene temeljne vrijednosti.

U vremenu buke i previranja vrijedi se sjetiti Marka Aurelija: što god tko oko nas govorio ili činilo, naša je dužnost stajati uspravno i ustrajati u ispravnom djelovanju. Svima nama, a osobito mladim kolegicama i kolegama koji danas primaju nagrade, želim upravo to – da čuvaju akademsku slobodu, da ne odustaju od društvene odgovornosti i da ih kroz rad i život uvijek vodi geslo našega Sveučilišta: *semper magis* – uvijek više u znanju, u ljudskosti i u brizi za zajednicu.

Još jednom, svima vam hvala od srca.